

להיות במרכז ובשוליים - השפעת השיח החברתי על קונפליקטים בין קבוצות

הרצינאל

בפרקים הקודמים עסקנו בעיקר ביחיד ובסיפורו האישי ואילו עתה נעבור להתבונן באופנים שבהם ההקשרים החברתיים הרחבים משפיעים על תחושותינו ועל תחושותיהם של בני הקבוצות האחרות.

בגישה הנרטיבית מאמינים כי האופן שבו אדם עורך את סיפורו מושפע מאוד מהנורמות הגלויות והסמויות ומהדמויות השולטות בחברה בה הוא חי. נורמות אלו מכונות 'שיח חברתי' והן שמגדירות מה נחשב מקובל, רצוי, יפה או להיפך. למשל - במאות הקודמות נחשבו ליפות דווקא הנשים השמנות ולכן הייתה זו שאיפה של כל אשה שכיבדה את עצמה - להשמין דווקא. גם דברים הנראים לנו כאמיתות יסוד פיזיות המתבטאות במנח הגוף קשורות לנורמות של תקופה ספציפית, למשל: העובדה שריצה מהירה דורשת הטיית הגוף לפני היא תפיסה של השנים האחרונות, בעוד שלפני כמה עשורים חשבו ופעלו בדיוק להיפך: רצו כשהחזה מובלט כלפי מעלה והראש נוטה לאחור.

בעבר ועד היום שלט בחברות מסורתיות רבות כוח גלוי של שליט כל-יכול, אך בעולם המודרני הכוח מופעל באופן סמוי על ידי הנורמות/שיח-חברתי המבצעים חלק גדול מה'שיטור' החברתי (מה מותר ומה אסור, מה עדיף ומה לא, מה נחשב ומה לא). השיח החברתי שלעיתים סמוי, נתפס בחברה כמובן מאליו ומופנם על ידי בני אותה חברה כטבעי. מסרים סמויים אלו מעצבים את מחשבותיהם, ערכיהם והתנהגויותיהם בלי שהם נותנים דעתם על כך.

כיצד נקבעות נורמות אלו ודעתנו של מי קובעת אותן? ברור כי לא כל הדעות או הקולות זוכים להישמע ולהטביע חותמם על השיח החברתי המקובל. בדרך כלל נשמעות יותר דעותיהן של קבוצות נבחרות בעלות כוח ומעמד חברתי גם אם הן מיעוט מבחינה מספרית. דעותיהן של קבוצות אלו דוחקות לשוליים את הנורמות של הקבוצות האחרות הפוכות אותן למיעוט מבחינת כוח השפעתן.

אנשי קבוצת הרוב (בעלת הכוח) לוקחים כמובן מאליו שהנורמות שלהם קובעות ולעיתים אף אינם מודעים כלל ל'השלה' (הדרה - הדחיקה אל השוליים) של הקבוצות האחרות. מטבע הדברים אנשי 'המיעוט' רגישים יותר לעובדה שהם בשוליים ושקולם נשמע פחות.

כל אדם שייך לקבוצות רבות (דת, לאום, מגדר, גיל, עירוניים/כפריים וכו'). הדבר גורם לכך שלעיתים אותו אדם שייך לקבוצת הרוב במקום אחד ובמקום אחר - לקבוצת השוליים, ודרך כך ניתן להכיר במידת מה הן את התחושות של להיות בשוליים והן את התחושות שלהיות במרכז (מועדף).

המצב בארצנו הרב תרבותית, רב דתית ורב לאומית הוא כזה שאם נקבץ את כל קבוצות הפריפריה/השוליים, הן תהיינה הרוב באוכלוסייה. אולם השיח החברתי השולט הוא של קבוצת המיעוט. במצב כזה מן הראוי לשאול שאלות של אחריות חברתית: איך לא לדחוק את הרוב לשוליים? איך לא לנצל לרעה את הכוח שבידי הקבוצה הדומיננטית?

איך יוצרים אפליה מתקנת שתחזיר לקבוצות השוליים את קולן-כוחן? איך ליצור מקום וכבוד לכל הקולות.

להכיר מה זאת קבוצת רוב ומה זאת קבוצת מיעוט בחברה רב תרבותית.
לחוות השתייכות לקבוצת רוב/מרכז או מיעוט/שוליים.

המטרות

דף מבנה המפגש

החומרים

מבנה המפגש

א. (15 ד') הסברת הרציונאל.

ב. (25 ד') תרגיל על חווית ההשתייכות לקבוצה המועדפת ו/או לקבוצת שוליים (רוב ומיעוט)

1. במליאה יראיין המנחה את אחד המשתתפים על חוויות של השתייכות לקבוצה מועדפת ולקבוצה בשוליים לפי השאלון הבא.

2. חוויה של השתייכות לקבוצה מועדפת המצויה במרכז החברה

- חשוב על קבוצה לה אתה משתייך ועמה אתה מזדהה המעניקה לך "מועדפות" על פני קבוצה/ות אחרת/ות.

- תאר במה מתבטאת ה"מועדפות" של זהות זו בעבודה, במשפחה, בחיי יום יום, כאזרח וכו'.

- היכן עזרה לך הזהות הזו וכיצד? והיכן הפריעה לך?

- היכן את/ה מרגיש/ה נוח עם הזהות הזו ולמה?

- היכן אינך מרגיש/ה נוח עם הזהות הזו ולמה?

- היכן את/ה מרגיש/ה נוח לדבר על הזהות הזו ולמה?

- היכן אינך מרגיש/ה נוח לדבר על הזהות הזו ולמה?

3. חוויה של השתייכות לקבוצה בשוליים

- חשוב על קבוצה לה אתה משתייך ועמה אתה מזדהה שמודרת 'לשוליים'.

- תאר במה מתבטאות ההשלה/הדרה של זהות זו: בעבודה, במשפחה, בחיי יום יום, כאזרח וכו'.

- היכן עזרה לך הזהות הזו וכיצד? והיכן הפריעה לך?

- היכן את/ה מרגיש/ה נוח עם הזהות הזו ולמה?

- היכן אינך מרגיש/ה נוח עם הזהות הזו ולמה?

- היכן את/ה מרגיש/ה נוח לדבר על הזהות הזו ולמה?

- היכן אינך מרגיש/ה נוח לדבר על הזהות הזו ולמה?

ג. (30 ד') תרגיל על מועדפות ושוליים בשלשות

1. להתחלק לשלשות: מראיין, מרואיין ומהדהד.

2. המראיין יראיין את המרואיין לפי השאלות שבסעיף ב'.

3. המהדהד (אם יש זמן גם המראיין יכול להדהד למרואיין) יתייחס לנקודות הבאות:

- ציין דברים חיוביים שנגעו בך מדברי המרואיין.

- ספר סיפור קטן שיסביר למה דברים אלו משמעותיים עבורך.

- סיים בשאלה סקרנית ופותחת למרואיין.

ד. (15 ד') דיון במליאה

- מה למדתם על השתייכות לקבוצת מרכז/רוב?

- מה למדתם על השתייכות לקבוצת שוליים/מיעוט?

(5 ד') כל אחד יאמר מילה על מה לקח, מה דיבר אליו ו/או מה ריגש ונגע בו בפגישה זו.

טקס סיום

רשימה של מילים מטקס הסיום

התוצרים

מעבר לתכנים שדיברנו עליהם ברציונאל, ייתכן שיעלו במפגש זה נושאים שונים מחיי הנוער, למשל: ההבדלים בין הבנים לבנות. יש לעודד תופעה זו ולחבר את החוויות האישיות עם הסוגיות הנוכחיות בחברה הישראלית.

הערות להנחייה

לבקש מהמשתתפים לשאול את ההורים והסבים מדוע היה להם חשוב להגיע ו/או לחיות בארץ. מה היו אז הערכים החשובים להם ומה היום?

שיעורי בית

פרק י"א: ערכי אבותינו – בירור הסיפורים ההיסטוריים כבסיס לבחירה ערכית

הרצינאל

השוני בערכים בין קבוצות גורם לחלק מהקונפליקטים המצויים בחברה. ערכים אלו יש להם בדרך כלל היסטוריה והם לא התחילו בהווה. הדבר בוודאי נכון לגבי הקונפליטים המצויים בחברה הישראלית (יהודי-ערבי, חילוני-דתי, ותיק-עולה). ע"י זיהוי הערכים של הדורות הקודמים המצויים בקבוצת ההשתייכות של כל אחד ניתן להשיג מספר דברים:

- יצירת מרחק המאפשר התייחסות פחות טעונה לנושאים קונפליקטואליים.
- בחירה בין ערכים אותם אנו רוצים לאמץ לבין אלו שאינם מתאימים לנו.
- בדיקת ההשפעה של ערכי קבוצת ההשתייכות שלי על קבוצות אחרות.
- מוכנות לתת דין וחשבון על ההשפעות האלה ובדיקת דרכים אפשריות לצמצום ההשפעות האלה.

בירור זה נעשה בעזרת סיפורים אישיים. כאשר מדברים על ערכי קבוצת ההשתייכות שלנו בהכללה, נוטים להקצין הבדלים ולהתבצר במה שנראה לנו כייחודי וכמבדיל. אולם כאשר יורדים לפרטים ולסיפורים האישיים שאנשים נושאים בלבם, מגלים לרוב כי יש גרעיני משמעות המשותפים לבני האדם באשר הם מעבר לקבוצת ההשתייכות השונות, למשל: דאגה לבטחון הילדים, שאיפה לחום, תמיכה ואהבה של בן הזוג והמשפחה, רצון למצוא עניין או הצלחה בעבודה, יושר וכנות, נתינה וקבלה וכבוד אנושי וכו'.

המטרות

בירור חשיבות המגורים בארץ לכל אחד
בירור שאלות של זהות ושייכות
בירור גרעיני המשמעות משותפים לבני האדם מקבוצות משתייכות שונות

החומרים

מפה גדולה של העולם
מדבקות צבעוניות
דף מבנה מפגש

מבנה המפגש

- א. (10 דקות) מתחלקים לשלוש קבוצות בחדר:
 1. משתתפים שנמצאים בארץ שלושה דורות ויותר.
 2. משתתפים הנמצאים בארץ שני דורות.
 3. משתתפים הנמצאים בארץ דור אחד.
- ב. (10 ד') מסתכלים על התמונה שנוצרה וחושבים מדוע בכל דור ודור רצו אנשים להגיע לארץ.

ג. (10 ד') תולים על הקיר את מפת העולם ומחלקים למשתתפים כ-4-5 מדבקות. כל אחד ירשום את שמו על מדבקה וידביק אותה על המפה במקום שממנו באו בני משפחתו (רב סבים, סבים, הורים).

ד. (25 ד') כל אחד יספר את הסיפור המשפחתי שלו על הסיבות להגעת משפחתו ארצה (כפי שסיפרו לו אבותיו בבית). המנחה יכתוב על הלוח את הערכים שבאים לידי ביטוי בכל סיפור.

ה. (30 ד') בזוגות יערך דיון על הערכים של אבותינו על פי השאלות הבאות (פותח ע"י המרכז למשפחה אוקלנד ניו-זילנד):

- היזכר באחד מאבותיך שבאו לישראל או לפלסטינה (זה יכול להיות מהדור של הוריך, סביך או סבה-רבה שלך) או שחיים פה מדורי דורות.
- מנה ושיים ערכים מרכזיים שלהם.
- מה חיפשו ו/או העריכו בארץ הזו? מה היו תקוותיהם?
- איזה מהערכים והתקוות שזיהית אצלם אתה רוצה לממש? ולמה?
- איזה מהערכים והתקוות האלו שזיהית אינך רוצה לממש? ולמה?
- האם ערכים אלו השתיקו או הושתקו ע"י הערכים של קבוצות אחרות שהגיעו הנה מאוחר יותר או שהיו פה משכבר?
- אילו תפיסות עמדו ביסוד ההשתקה?
- מה אנחנו צריכים לעשות כיום כדי שערכים שהשתקו/דחקו ערכים של אחרים לא ימשיכו לעשות זאת?
- אילו תהליכים נצטרך ליצור בחברה הרחבה כדי להבטיח שלא נעדיף צורה אחת של קיום ושל ערכים תרבותיים על פני צורה אחרת?

(5 ד') כל אחד יאמר מילה שתתאר מה לקח, מה דיבר אליו או מה ריגש אותו ונגע בו במפגש זה.

טקס סיום

רשימה של מילים ומשפטים מטקס הסיום

התוצרים

בזמן ציון הערכים שימו לב והדגישו את הדמיון בין הערכים של הקבוצות השונות.

הערות להנחייה

פרק י"ב: להיכנס לנעליים של האחר – ראיית הדברים מהזווית של בן הקבוצה האחרת

הרציונאל
בפרק זה נרצה לצעוד צעד נוסף אל תוך עולמו של האחר ואל קבוצת ההשתייכות שלו. נרצה להכיר את רגשותיו, ערכיו והמשמעויות שהוא נותן לחוויותיו.

המשפט 'אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו' (מאמרות חז"ל) מצביע על חשיבות הכניסה לנעליו של האחר בכדי להבין, לכבד ולהוקיר את עמדותיו ואת מקומו של האחר. כדי להיות מסוגלים להיכנס לעולמו של האחר עלינו לשאול את עצמנו ואת האחר שאלות פתוחות ופותרות, הבאות מעמדת התעניינות וסקרנות (כפי שלמדנו בפרק ה') בעמדותיהם, באמונותיהם, בתחושותיהם ובכאבם של בני הקבוצות האחרות.

התנסות בכניסה לתוך עולמו של האחר

המטרות

בריסטולים לכל קבוצה

החומרים

טושים בצבעים שונים

דף מבנה מפגש

להיכנס לנעליים של האחר – אפשרות א' לפעילות

מבנה המפגש

א. (15 ד')

1. מתחלקים לשתי קבוצות למשל בני – בנות כאשר הבנים משחקים את תפקיד הבנות והבנות את תפקיד הבנים. כנ"ל עולים וותיקים, יהודים וערבים, דתיים וחילוניים. מומלץ להשתמש בסוגי הקבוצות הנמצאים בקבוצה.

2. בוחרים נושא לדיון. למשל: לגבי קבוצות הבנים והבנות – האם צריכים לשתף בנות בליגה הלאומית בכדורגל? לגבי קבוצות היהודים והערבים – האם צריכים ערבים ויהודים לחגוג זה את חגיו של זה? בקבוצות של החרדים והחילוניים – האם בחורי הישיבה צריכים לשרת בצבא? בקבוצות של העולים והוותיקים – האם מותר לעולים לדבר ביניהם בשפת האם גם בתוך הכיתה?

ב. (15 דקות) כל קבוצה (הבנים בתור הבנות, והבנות בתור הבנים) תכין "אני מאמין" לגבי הנושא שיתייחס לשאלות הבאות:

- מה ייחודי לקבוצה שלך?
- אילו מחשבות יש לכם לגבי נושא זה?
- אילו חששות ופחדים עולים אצלכם ביחס לנושא זה?
- אילו תקוות עולות אצלכם לגבי נושא זה?

ג. (10 דקות) במליאה תציג כל קבוצה את התוצר שלה. חבר הקבוצה האחרת ירשום על הלוח או הבריסטול את עיקרי הדברים.

ד. (10 דקות) כל קבוצה בנפרד תכין שאלות סקרניות ומתעניינות לחברי הקבוצה האחרת (הבנות שנכנסות לנעלי הבנים תכנה שאלות לבנים שנכנסו לנעלי הבנות וכו').

ה. (20 דקות) ייערך דיון בין הקבוצות על בסיס השאלון.

ו. (15 דקות) שיחה במליאה:

- כיצד הרגשתם להיות בתפקיד של האחר?
- מה למדתם על האחר דרך הכניסה לנעליו?
- האם הצלחתם להבין את קשייו, רגשותיו ומחשבותיו של השני?
- האם יחסכם לשני השתנה בעקבות ההתנסות?
- אילו הזדמנויות חדשות נפתחו בפניכם בעקבות ההתנסות?

אפשרות ב' לפעילות

א. (15 דקות)

1. מתחלקים לשתי קבוצות השתייכות שונות (בנות-בנים, חילונים – דתיים, עולים – ותיקים, וכו').

2. כל קבוצה מספרת סיפור המאפיין אותה לפי ההנחיות הבאות:

- ייחודה של הקבוצה
- המחשבות של הקבוצה
- הרגשות הייחודיים של הקבוצה

ב. (10 דקות) הקבוצה השומעת עורכת תחקיר כדי שתבין לעומק את הקבוצה המספרת.

- התחקיר יעשה ע"י שאלות פתוחות
- שאלות לא שיפוטיות
- שאלות ללא דעה קדומה

דוגמה: אילו רגשות אתם מרגישים כלפי הצד השני?
איך אתם מתמודדים עם מצבים שונים?

ג. (30 דקות)

1. לאור הסיפור והתחקיר כותבת הקבוצה השומעת תסריט ומציגה אותו.

2. הצגת התסריט/סיפור ע"י הקבוצה השומעת.

3. הקבוצה שסיפרה על עצמה נותנת משוב לשחקנים:

האם הצליחו

- להיכנס "לנעלים שלהם"?

- להבין את מחשבתם?
 - להרגיש את רגשותיהם?
 - להתנהג בדרכם?
- ד. (30 ד') מתחלפים בתפקידים.

(5 ד') כל אחד יאמר מילה שתתאר מה לקח, מה דיבר אליו או מה ריגש אותו ונגע בו במפגש זה.

טקס סיום

רשימה של מילים ומשפטים מטקס הסיום.

התוצרים

פרק י"ג: טווית סיפור בין תרבותי מועדף - עיבוי נקודות האור ויצירת סיפור חלופי מועדף

הרציונאל

בפרק ט' עסקנו במציאת נקודות האור החבויים מאחורי הצל הכבד שמטילות הבעיות (הקונפליקטים בחברה והרגשות הנובעים מהם). מטרת פרק זה היא להדגיש נקודות אור אלו ובהדרגה לאסוף אותן לכדי מארג (סיפור) על ידי עיבוי המשמעות שלהן בחיינו. נבדוק לאילו מטרות, תקוות, שאיפות, ערכים ומחויבויות קשורות נקודות אור אלו. נבדוק אילו נקודות אור נוספות דומות קיימות בהיסטוריה האישית או הקבוצתית שלנו. נעשה זאת כדי ליצור מכל נקודות האור האלו סיפור חלופי מועדף עבורנו. סיפור זה צריך להישען באופן מוצק על אירועים חווייתיים העשירים ברגשות ובמשמעות רצויות עבורנו. סיפור כזה מהווה בסיס לתחושה של חיים מתוך משמעות ובחירה ולתכנון פורה של העתיד. האופן בו אנחנו מעבים את נקודות האור לכלל סיפור הוא על ידי חקירתו לאורך מספר צירים: ציר הפעילות, ציר הזמן, ציר המשמעות והציר החברתי.

1. ציר הפעילות מדבר באופן קונקרטי על מה שנעשה ועל הפעולות שהתרחשו בהתנסות אותה הגדרנו כנקודת אור. בציר זה נשאל שאלות כגון: אילו צעדים אפשרו ויצרו את הרגע הנוצץ? על מה בחיי האדם השפיע רגע זה?
2. ציר הזמן עוסק בחיפוש נקודות אור ורגעים נוצצים בעבר הקרוב, הרחוק ואף בעתיד.
3. ציר המשמעות עוסק בבירור משמעות האירוע הקונקרטי. אילו מטרות, תקוות, ערכים, חלומות ומחויבויות הוא מייצג? על מה מעידה הבחירה באירוע זה כברגע נוצץ או כבנקודת אור על אופי הבוחר?
4. הציר החברתי מתמקד בקשר של נקודת האור הזאת על כל חלקיה עם דמויות חשובות עבורנו בהתייחסות לערכים ולחלומות שלהן, וכן למה שהן ראו והעריכו בנו.

המטרות

איסוף נקודות אור במשך כל התכנית הזאת
יצירת סיפור חלופי מועדף המחבר בין כל נקודות האור

החומרים

דף פירוט הפעילות
דפים וחומרי ציור

מבנה המפגש

- א. (10 ד') הסבר על הרציונאל
- ב. (30 ד') איסוף נקודות אור

1. הקבוצה תתחלק לקבוצות של 4 משתתפים.

2. כל אחד בתורו יפרט את נקודות האור בקשרים הבין תרבותיים שעלו במפגשים הקודמים (כגון: סיפור תרבותי, נקודות אור ביחסים בין תרבותיים, ערכי אבותינו וכו') או נקודות אור כאלו שעלו בהקשרים אחרים.

3. אחרי שכל אחד יפרט את נקודות האור שלו, יהדהדו שאר המשתתפים בקבוצה הקטנה על פי כללי ההדהוד (להזכיר את כללי ההדהוד פרק ב' אפשרות ב').

ג. במליאה (30 ד'):

1. (10 ד') כל אחד יחשוב על שם או על כותרת כוללת לכל נקודות האור שהזכיר ויצייר ציור שימחיש שם או כותרת זו.

2. (20 ד') כל אחד בסבב יציג את הציור במספר מילים.

ה. (15 ד') דיון במליאה:

1. איזו עוצמה אתה מגלה לאחר איסוף נקודות האור?

2. איזו השפעה יש להקשבה לאוסף נקודות האור של האחרים עליך?

3. איך מפיצים את נקודות האור מחוץ לחדר?

4. איזו מחויבות אתם מוכנים לקחת על עצמכם כדי שאנשים נוספים ילמדו להסתכל על נקודות האור?

(5 ד') כל אחד יאמר מילה שתתאר מה לקח, מה דיבר אליו או מה ריגש אותו ונגע בו במפגש היום.

טקס סיום

רשימה של מילים מטקס הסיום

התוצרים

כל אחד יכתוב סיפור על בסיס נקודות האור שלו ושל אחרים ועל בסיס ההידהודים. הדפים ייאספו לספר שכותרתו: "להגדיל את המסה של האור ע"י איסוף נקודות אור והדהודים"

שיעורי בית

להלן מצורפת סדרה של שאלות שבהן ניתן להשתמש לשלב של עיבוי נקודות האור. אם יש עניין במפגש נוסף או בהארכת מפגש זה ניתן להשתמש בשאלות אלו בצורות שונות.

הערות הנחייה

דוגמאות לשאלות לעיבוי הסיפור וליצירת סיפורים מועדפים:

שאלות על נקודת האור:

- מה בדיוק קרה?
- באילו צעדים נקטת כדי להגיע להתפתחות זו?
- מה חשבת לפני שעשית דבר זה?
- מה עזר לך לעשות את זה?
- על אלו קשיים או מעכבים היית צריך להתגבר?

שיום:

- איך היית קורא להתפתחות, יוצא מן הכלל ו/או נקודת אור זאת?

שאלות של התאמה:

- איך מעשים או צעדים אלו מתאימים לתמות שיצרת לגבי האופן שבו אתה מעדיף לראות את עצמך?

- האם יש עוד דברים שאתה עושה שמתאימים להתפתחות או לצעד זה שבו נקטת?

שאלות בציר הזמן:

- האם יש בעבר הקרוב, בעבר הרחוק ו/או בעתיד סיטואציות, סיפורים, מעשים או צעדים שמתאימים לצעד זה שעשית?

שאלות בציר החברתי:

- האם יש אנשים שלא היו מופתעים מהתפתחות זו אצלך?

- מה הם יודעים עליך שגורם להם לא להיות מופתעים?

- האם יש עוד סיפורים שיכלו לספר עליך שיתאימו לצעד או להתפתחות זו שלך?

שאלות של השפעות:

- על אילו תחומים בחיך משפיע הדבר הזה?

- איך משפיעה התפתחות זו על רגשותיך, מחשבותיך ומעשיך?

- איך משפיעה נקודת אור זאת על יחסיך עם משפחתך? חבריך?

שאלות של משמעות וזהות:

- אילו כוונות או מטרות ממלאים צעד או התפתחויות אלו?

- מדוע חשוב עבורך להשתמש בזה עבור תכלית או מטרה זו?

- אילו תקוות או חלומות יש לך לגבי ערכים ואמונות אלו?

- איך נקודת אור זאת מבטאת או מחזקת את הדרך שבה היית רוצה לראות את עצמך בעולם?

- כאשר אתה חושב על דרך זו שהיית רוצה להיות בחיים ובעולם, איזו מחויבות יכולה לבוא לידי ביטוי?

שאלות של טרנספורמציה:

- לאן כל המחשבות האלו על משמעות וזהות מביאות אותך, במובן של לאן אתה רוצה להתקדם או ללכת?

- מה יהיו צעדיך הבאים?

- מה זה מאפשר לך לעשות?

שאלות של השלכות:

- אם תנקוט בצעדים אלו, איך זה ישפיע על האחרים סביבך?

- איך ייראו חיך אם תעשה צעד נוסף כזה?

- איך אפשר להעביר לצד השני מסר על התחושה שלכם?

- מה היית רוצה שהצד השני יידע עליך?

שאלות עתידיות:

- אם היית צריך לכתוב מכתב על נקודות אור אלו למי היית כותב? מה היית כותב?

- נסה לדמיין את עצמך בעוד חמש שנים אחרי שתצליח להפוך את הדבר למרכזי בחיך. איך תסתכל על העבר? איך הצלחת להגיע למקום זה?

- מי עוד יהיה שותף איתך להתקדמות זו?

פרק י"ד: סיכום פיוטי

הרציונאל

במהלך המפגשים נעשה ניסיון ליצור הזדמנויות שונות לשוחח על המצב תוך שמירה על כללים של שיח מוגן.

לסיכום התהליך חשוב להתבונן בכולו, לאסוף את הנקודות המשמעותיות, להבליטן ולהדגישן בכתיבה. זהו צעד נוסף לעיבוי ולאריגת הנקודות המשמעותיות לכלל יצירה. במהלך המפגשים התנסו בסיפור תרבותי, בכללי שיח מוגן, ביצירת שאלות סקרניות, בבירור ההשתייכות הקבוצתית, בהחצנת הבעיות והרגשות הקשים, בהשפעת הרגשות הקשים עלינו ובהשפעותינו עליהן, במציאת נקודות אור, בשהייה במרכז ובשוליים, ביחסו לערכים של אבותינו, בראיית הדברים מהזווית של בני הקבוצה האחרת, בעיבוי נקודות האור וביצירת סיפור חלופי מועדף ובהדהוד לסיפורים.

המטרות

מתן משוב על הנושאים והכלים שעלו במפגשים
יצירת קטע פואטי לסיכום התהליך

מבנה המפגש

א. מתחלקים לשלוש.

ב. (45 ד') עושים סבב בו כל אחד ירואיין על מה שהוא לוקח מכל המפגשים בתכנית קש"ר.

- מה דיבר אליך במיוחד בהשתלמות זו (להיות ספציפי)?
- איפה נגע דבר זה בניסיוןך האישי (להיות ספציפי)?
- האם הדבר מתחבר לערכים, לאמונות, לחלומות ו/או לשאיפות שלך? אם כן - איך?

- איפה אתה נמצא היום בעקבות התהליך שעברת?

ג. בזמן שהאחד מרואיין, המשתתף השלישי ירשום מתוך (לא את כל דבריו) דבריו של המראיין:

- מילים בולטות

- ביטויים משמעותיים

- מטאפורות

הדברים נרשמים בלשון המתראיין.

ד. (15 ד') לאחר הסבב בשלוש יכתוב כל אחד מחברי הקבוצה שיר מהמילים, מהמשפטים ומהמטאפורות שהוא רשם.

השיר אינו צריך להיות שיר במובן של היצמדות לכללי כתיבת שירה (חרוזים, אורך ומשקל). ניתן לערוך אותו בדרכים הבאות:

- להשאיר את הרשימה כפי שנכתבה

- להוסיף פה ושם מילים

- לשנות את הסדר

ה. (30 ד') במליאה (או בקבוצות הקטנות) ייעשה סבב שני שבו יוקראו השירים פעם או פעמיים.

אנו ממליצים שכולם יתחלקו בשירים. ניתן לאסוף את השירים ולהדפיסם, לאחר מכן לכרוך אותם בחוברת שתחולק לכל המשתתפים ולגורמים הרלוונטיים הקשורים לתכנית.

התוצרים